

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

Кафедра фінансів, банківської і страхової справи

Затверджую:

Директор ННІМЕФ

_____ О.Л. Фещенко

“ ___ ” _____ 2019р.

Схвалено на засіданні кафедри фінансів,
банківської і страхової справи

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ О.І. Дацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Статус дисципліни вибіркова

Освітньо-професійна програма вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціалізація: «Міжнародна економіка та фінанси»

Форма навчання денна Курс 3

Семестр шостий

Обсяг в кредитах ЄКТС/Всього годин: 3/90 за навчальним планом (від січень 2017р.):

- лекції(Л) 34
- семінарські (С) 10
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 46

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми дисципліни "Грошово-кредитні системи зарубіжних країн", підготовленої професором Бігдашем В.Д. та затвердженої на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 11 від 21.04.2016 р.).

Розробник робочої програми навчальної дисципліни: професор МКА Бігдаш В.Д.

Київ МАУП

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – засвоєння знань щодо організації грошових та кредитних систем зарубіжних країн в умовах існування розвинутих фінансових ринків та розгалуженої системи кредитно-фінансових інститутів.

Завдання дисципліни:

- вивчити зміст основних економічних категорій, що визначають характер функціонування грошових і кредитних систем у зарубіжних країнах;
- визначити систему факторів, що впливають на еволюцію, формування та сучасні тенденції розвитку національних грошово-кредитних систем, їх ролі та функцій, принципів побудови та особливостей форм організації;
- навчитися аналізувати сучасні проблеми розвитку грошового обігу та кредитної системи і знаходити шляхи їх вирішення виходячи із аналізу досвіду зарубіжних країн;
- набути навичок аналізу шляхів розвитку вітчизняної грошово-кредитної системи в контексті загально цивілізаційних процесів.

Предмет дисципліни – відносини, що виникають у процесі еволюції сучасних грошових та кредитних систем у зарубіжних країнах.

Статус дисципліни – вибіркова.

Місце навчальної дисципліни освітній програмі. Вивчення дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» базується на знанні дисциплін «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Фінанси», «Гроші і кредит». Знання та вміння, що одержані при вивченні дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн», використовуються для вивчення дисциплін «Міжнародні фінанси», «Банківська система», «Страхові послуги», «Банківські операції» та ін.

Компетентності та програмні результати навчання

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни « Грошово-кредитні системи зарубіжних країн » студент буде знати:

- зміст основних економічних категорій, які характеризують грошово-кредитні системи;
- основні загальні тенденції та етапи розвитку грошових і кредитних систем зарубіжних країн,
- характер впливу різних чинників та історичних подій на формування грошових і кредитних систем
- особливості розвитку й сучасного стану грошових і кредитних систем зарубіжних країн.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

еволюцію грошово-кредитних систем зарубіжних країн;
національні системи регулювання грошово-кредитних відносин;
інфраструктуру грошово-кредитних систем зарубіжних країн та їхній сучасний стан;
розуміти проблеми розвитку грошового обігу та кредитних систем у сучасних умовах.

Передумови для вивчення дисципліни

Методична основа дисципліни “ Грошово-кредитні системи зарубіжних країн ” своєю основою має сучасні економічні теорії та концепції фінансів, міжнародної економіки, банківських систем і теорії грошей і кредиту, світовий досвід з теорії та практики організації грошових та кредитних систем, розробки провідних вчених і працівників фінансів країн з сталою ринковою економікою, які максимально адаптовані до реальних умов розвитку національної економіки, а також теоретичні і практичні досягнення практиків фінансів, грошей та кредиту на національному ринку.

III. Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен уміти:

- на основі даних про еволюцію, визначити закономірності розвитку грошово-кредитних і банківських систем;
- аналізувати сучасні тенденції в розвитку грошових і кредитних систем зарубіжних країн (США, Німеччини, Японії, Великої Британії, Франції, Італії, Канади, РФ та ін.);
- враховувати досвід зарубіжних країн для оцінки стану грошово-кредитних систем, пояснювати характер впливу світових тенденцій і зовнішніх чинників на вітчизняну грошову та банківську системи;
- прогнозувати напрями і можливі загрози щодо розвитку грошових і кредитних систем постсоціалістичних країн з огляду на досвід країн Західної Європи та Латинської Америки;
- адаптувати загальнотеоретичні знання до діяльності сучасної банківської системи України;
- удосконалити навички пошуку, відбору, опрацювання й узагальнення статистичного матеріалу за темами курсу.
- вміти: аналізувати та оцінювати стан світового фінансового ринку та грошово-кредитних ринків різних країн; визначати шляхи розвитку та ефективного функціонування грошово-кредитних систем зарубіжних країн у контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів у фінансовій сфері.

Очікувані результати навчання.

За умов успішного виконання вимог щодо опанування дисципліни студент зможе:

- аналізувати сучасні тенденції в розвитку грошових та кредитних систем зарубіжних країн;
- визначати закономірності та специфіку розвитку грошово-кредитних та банківських систем;
- розуміти характер впливу різних факторів та історичних подій на формування грошових та кредитних систем;
- оцінити ситуацію та пояснити характер впливу зовнішніх факторів на українську грошову та банківську системи.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумковий контроль знань студентів формується на підставі сумарного рейтингу, що включає рейтингові оцінки під час поточного контролю та рейтингову оцінку на екзамені (заліку).

Згідно критеріям оцінки знань студентів за сумарним рейтингом (табл. 1) виставляється екзаменаційна оцінка.

Таблиця 1

Критерії оцінки знань студентів за сумарним рейтингом

Якісна характеристика	Кількість балів	Рейтингова оцінка	Додаткові умови
Відмінно	90-100 балів	A	
Дуже добре	82-89 балів	B	
Добре	75-81 бал	C	
Задовільно	68-74 бали	D	
Достатньо, задовільно	60-67 балів	E	
Незадовільно	35-59 балів	EX,	можливість повторного складання
Незадовільно	1-34 бали	F	повторне вивчення*

*У останньому випадку відповідно до «Положення про систему триступеневого контролю знань студентів Міжрегіональної Академії управління персоналом» студенту рекомендується повторне слухання курсу.

Може передбачатися оцінювання за співвідношенням 85:15. В цьому випадку на залік/екзамен відводиться 15 балів (1-5 за відповідь на кожне з трьох питань екзаменаційного білету) або тестові чи інші залікові завдання.

Максимальна сума балів (поточна рейтингова + підсумкова екзаменаційна) складає 100 балів, а мінімальна сума балів по поточному контролю – 60 балів (допуск до здійснення підсумкового контролю знань).

Рекомендована шкала балів оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено нижче в табл.2.

Розподіл балів за якими оцінюються різні види робіт

Показник	Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2								РАЗОМ (мінімум)	РАЗОМ (максимум)	Залік	УСЬОГО	
	15-20			15-20			15-25			15-25						60
Бали за модуль	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			15	100
Теми/типи контролю																
ПК		5			5		5		5			5	10	20		
РТ	5			5				5			5		10	10		
МК		5				5				5	5		15	20		
М			10									10	20	20		
ІР			5			5				5		5	5	15		

Тип контролю:

ПК – поточний контроль (відповіді на семінарах, доповнення)

РТ – розв’язок задач/ тестування

МК – міні-контрольна

М – модульна контрольна робота

ІР – індивідуальна робота

У. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль є невід’ємною складовою навчання грошово-кредитним системам зарубіжних країн і проводиться з метою оцінки навчальних досягнень студентів в оволодінні грошово-кредитним системам зарубіжних країн згідно з визначеним чинною програмою рівнем досягнень, оцінки ефективності навчального процесу, підвищення мотивації до навчання.

Система контролю має комунікативну спрямованість, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок і вмінь механізмів грошово-кредитним системам зарубіжних країн. Вона характеризується зв’язністю і зростаючою складністю, і включає поточний і підсумковий види контролю.

Цілі та зміст різних видів контролю мають відповідати цілям, завданням та змісту навчання. Порядок нарахування балів і виставлення оцінок під час виконання студентами контрольних завдань зумовлюється обраним видом контролю і повинен бути зручним і практичним. Результати контролю виступають показниками успішності студентів, які можна співвідносити з очікуваними навчальними досягненнями в оволодінні грошово-кредитним системам зарубіжних країн.

Поточний контроль реалізується на практичних заняттях шляхом усного опитування, перевірки конспектів, виконанням тестів і контрольних робіт, різновидів самостійної роботи, зокрема написання рефератів, творчих завдань тощо.

Завдання для проведення поточного контролю розробляються викладачами з урахуванням особливостей навчання грошово-кредитним системам зарубіжних країн на відповідному курсі.

Метою підсумкового контролю, що проводиться наприкінці відповідного семестру, є визначення рівня володіння студентами засобами грошово-кредитним системам зарубіжних країн відповідно до рейтингової системи оцінювання знань, яка додається до робочої програми навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту/заліку, який складається письмово. Залік проводиться у формі відповідей комбінованого тесту, який включає наступні різновиди роботи – теоретичні визначення та розрахункові завдання. Іспит проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає три теоретичних питання та одне розрахункове. Обидві частини застосовуються з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь грошово-кредитним системам зарубіжних країн.

УІ. Програма навчальної дисципліни

Таблиця 3

Структура навчальної дисципліни

№	Курс <u>3</u> Семестр <u>6</u> Обсяг в кредитах ЕКТС/ Всього годин у семестрі <u>3/90</u> Назва теми	Кількість годин, з них					Форма контролю	Примітка
		Лекції (Л)	Семінар. зан.	Практ. Лаб. Зан. (ПЗ, ЛЗ)	Інд.-конс. Роб. (ІКР)	Сам. Роб. Студ. (СРС)		
	Змістовий модуль 1. Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем у зарубіжних країнах							
1.	Тема 1. Суть і основні етапи еволюції грошових і кредитних систем країн з розвинутою ринковою економікою.	4	1			3	У	
2.	Тема 2. Еволюція валютних систем.	2				3	У,Т,СР	
	Змістовий модуль 2. Особливості функціонування грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн							
3.	Тема 3. Грошова і кредитна системи США.	4	1			4	У,Т,СР	
4.	Тема 4. Грошова і кредитна системи Канади	2	1			4	У,Т,СР	
5.	Тема 5. Грошова і кредитна системи Японії.	2	1			4	У,СР	
6.	Тема 6. Грошова і кредитна системи Німеччини.	2	1			4	У,КР, ПК	
7.	Тема 7. Грошова і кредитна системи Великобританії.	2	1			4	У,Т,СР	
8.	Тема 8. Грошова і кредитна системи Франції.	2	1			4	У,Т,СР	
9.	Тема 9. Грошова і кредитна системи Італії.	2	1			4	У,Т,СР	
10.	Тема 10. Грошова і кредитна системи Європейського Союзу.	2				4	У,СР	
11.	Тема 11. Грошова і кредитна системи країн СНД та РФ.	4	1			4	У,Т,СР, ПК	
12.	Тема 12. Закономірності формування грошово-кредитних систем країн з різним ступенем розвитку економіки	6	1			4	У,Т,СР, ПК	
	Разом годин:	34	10			46		

Форми контролю є: усне опитування (У); контрольні роботи (КР); перевірка конспектів (ПК); перевірка завдань для самостійної роботи (СР); тестування (Т).

Зміст дисципліни за змістовними модулями

В рамках вивчення курсу "Грошово-кредитні системи зарубіжних країн" передбачено вивчення тем курсу в рамках 2 змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем в зарубіжних країнах

Змістовний модуль 2. Особливості функціонування грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн

6.1. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем у зарубіжних країнах

Лекції 1

Тема 1. Суть і основні етапи еволюції грошових і кредитних систем країн з розвинутою ринковою економікою.

- 1.1. Предмет, метод і завдання курсу. Значення курсу для підготовки фахівців в сфері фінансів.
- 1.2. Поняття грошової системи. Грошова система та її функції. Основні етапи розвитку грошових систем.
- 1.3. Поняття кредитної системи. Структура кредитної системи, види кредитних установ. Моделі банківських систем у зарубіжних країнах .
- 1.4. Функції грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн. Поняття моделі кредитно-грошової системи, її структурні елементи та основні принципи функціонування.
- 1.5. Фінансові ринки: структура, функції та роль у розвитку сучасної грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн.
- 1.6. Грошово-кредитна політика держави: цілі та інструменти.
- 1.7. Грошово-кредитні реформи та їх вплив на розвиток грошово-кредитних систем.

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 9; 11; 14; 17; 18; 21; 23]

Лекція 2

Тема 2. Еволюція валютних систем.

- 2.1. Поняття та елементи національної валютної система.
- 2.2. Валюта, умови її конвертованості; паритет валюти; режим обмінного курсу.
- 2.3. Регулювання валютного курсу, міжнародної валютної ліквідності; використання міжнародних кредитних коштів обігу; міжнародних розрахунків.
- 2.4. Основні етапи розвитку валютних систем. Сучасний стан національних та міжнародних валютних систем.

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 9; 11; 14; 17; 18; 21; 23]

Змістовний модуль II. Особливості функціонування грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн

Лекція 3

Тема 3. Грошово-кредитна система США

- 3.1. Основні етапи еволюції грошово-кредитної системи США.
- 3.2. Федеральна Резервна Система США: структура та принципи функціонування. Грошово-кредитна політика США.
- 3.3. Федеральні резервні банки.
- 3.4. Комерційні банки США: особливості їх розвитку та функціонування.
- 3.5. Спеціальні кредитно-фінансові інститути у США.

Рекомендовані джерела інформації [2; 8; 9; 11; 12; 15; 23]

Лекція 4

Тема 4. Грошово-кредитна система Канади

- 4.1. Еволюція грошового-кредитної системи Канади.
- 4.2. Особливості розвитку економіки Канади кінця 20 століття.
- 4.3. Структура грошово-кредитної системи Канади.
- 4.4. Банк Канади, його становлення та розвиток. Грошово-кредитна політика Банку Канади
- 4.5. Сучасний стан та напрямки розвитку грошово-кредитної системи Канади.

Рекомендовані джерела інформації [2; 8; 9; 11; 12; 15; 23]

Лекція 5

Тема 5. Грошово-кредитна система Японії

- 5.1. Генезис грошової системи Японії. Валютна система Японії та перетворення єни на регіональну і світову резервну валюту.
- 5.2. Становлення і розвиток кредитної системи Японії. Особливості розвитку кредитної системи Японії до Другої світової війни та після неї.
- 5.3. Банк Японії, його управління, функції та операції. Грошово-кредитна політика Японії та її особливості.
- 5.4. Комерційні банки та процеси концентрації їх капіталу в Японії.
- 5.5. Спеціальні кредитно-фінансові установи.
- 5.6. Сучасні проблеми розвитку кредитної системи Японії, банківська криза 1998 р. та її наслідки. Реформа кредитної системи Японії у 1998-2000 рр., її мета та основні етапи.

Рекомендовані джерела інформації [2; 3; 6; 7; 10-13; 18; 23]

Лекція 6

Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини

- 6.1. Еволюція грошової системи. Роль німецької грошово-кредитної системи в процесах переходу до євро.
- 6.2. Будова і структура кредитної системи. Німецький федеральний банк (бундесбанк), його організаційна структура, управління, завдання та функції. Грошово-кредитна політика.
- 6.3. Універсальні банки Німеччини та процеси концентрації банківського капіталу. Комерційні банки: гроссбанки, регіональні та інші, особливості їх організації та операцій.
- 6.4. Спеціалізовані фінансові установи кредитної системи країни, їх роль у процесах руху

фінансових ресурсів. Мережа народних банків і банків Райффайзена та система ощад-кас.

6.5. Фінансовий ринок Німеччини: основні етапи розвитку та сучасний стан.

Рекомендовані джерела інформації [2; 5-7; 10-13; 18; 23]

Лекція 7

Тема 7. Грошово-кредитна система Великої Британії

- 7.1. Генезис грошової системи Великобританії. Особливості організації грошового ринку країни. Проблеми входження до зони євро.
- 7.2. Сучасна кредитна система Великобританії та її розвиток. Банківські закони 1979 і 1987р.
- 7.3. Банк Англії, його утворення, управління, функції та роль.
- 7.4. Комерційні банки, у тому числі клірингові, торгові, іноземні, облікові (вексельні контори) тощо, особливості їх організації та операцій.
- 7.5. Види кредитних установ Великої Британії. Британські вексельні контори, торгові доми, будівельні товариства та інші фінансові установи.
- 7.6. Механізм грошово-кредитного регулювання Великої Британії. Еволюція грошово-кредитної політики в умовах західноєвропейської інтеграції.

Рекомендовані джерела інформації [2; 5-7; 10-13; 17; 23]

Лекція 8

Тема 8. Грошово-кредитна система Франції

- 8.1. Еволюція грошової системи Франції. Еволюція грошової системи Франції в умовах західноєвропейської інтеграції.
- 8.2. Будова і структура кредитної системи. Хвилі націоналізації у Франції: чинники та наслідки. Націоналізація банків відповідно до закону 1982р.
- 8.3. Банк Франції, особливості його функцій. Особливості кредитно-грошового регулювання у Франції та функції банку Франції. Механізм грошово-кредитної політики Франції.
- 8.4. Характерні особливості французьких комерційних банків.
- 8.5. Мережа спільного та кооперативного кредитування, депозитно-консигнаційні каси та інші кредитні установ Франції.
- 8.6. Механізм грошово-кредитної політики Франції.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Тема 9. Грошово-кредитна система Італії

- 9.1. Еволюція грошово-кредитної системи Італії: від Древнього Риму до сучасного періоду. Еволюція грошово-кредитної політики в умовах західноєвропейської інтеграції.
- 9.2. Банк Італії, особливості його функцій. Особливості кредитно-грошового регулювання у Італії та функції банку Італії. Особливості першого рівня кредитної системи Італії:

статус та функції Міністерства фінансів та Міжміністерського комітету по кредитах та заощадженням.

- 9.3. Комерційні банки в Італії: банки національних інтересів, рухомого майна, інвестиційні, регіональні банки.
- 9.4. Спеціальні кредитно-фінансові установи.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Лекція 9

Тема 10. Грошово-кредитна система Європейського Союзу

- 10.1. Сучасні тенденції розвитку економіки Європи. Склад Європейського Союзу. Економічно-соціальні показники: ВВП, рівень інфляції, рівень безробіття, частка в міжнародній торгівлі.
- 10.2. Історичні коріння ідеї створення єдиної грошової системи Європи.
- 10.3. Реалізація концепції “Єдина Європа” після Другої світової війни. Європейський платіжний союз. Зона вільної торгівлі 1958-1968 рр. Митний союз 1968-1978рр. Створення Європейської валютної системи (1979р.) та Маастрихтський договір щодо об'єднання в Європейський союз. Критерії економічної конвергенції країн в ЄС. Введення безготівкового (1 січня 1999р.) та готівкового (2002р.) євро.
- 10.4. Європейський центральний банк та європейська система центральних банків. Основні функції та інструменти грошово-кредитної політики ЄЦБ.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Лекція 10

Тема 11. Грошово-кредитна система Росії

- 11.1. Еволюція грошової системи Росії.
- 11.2. Становлення кредитної системи в Росії.
- 11.3. Реорганізація кредитної системи Росії в умовах перехідної економіки.
- 11.4. Центральний банк Росії та його функції. Характер грошово-кредитного регулювання.
- 11.5. Банківська система та спеціальні кредитно-фінансові установи в РФ.

Рекомендовані джерела інформації [11; 12; 19; 22]

Лекція 11

Тема 12. Закономірності становлення й розвитку грошових і кредитних систем країн, що розвиваються

- 12.1. Національні грошові системи в країнах з перехідною економікою. Центральний банк та формування дволанкової структури кредитних систем у країнах з перехідною економікою. Проблеми формування і розвитку фінансових ринків у країнах з перехідною економікою. Процеси приватизації та створення фондових ринків.
- 12.2. Особливості розвитку грошово-кредитних систем нових індустріальних країн (НІК) Латинської Америки та Південно-Східної Азії. Центральний банк та особливості регулювання грошово-кредитної системи в НІК. Особливості становлення національної валютної системи. Реформи та проблеми інтегрування фінансових ринків, що зростають, у світовий фінансовий ринок.

- 12.3. Особливості грошових і кредитних систем країн "третього світу". Боротьба країн за валютну незалежність та проблеми валютної інтеграції. Формувати колективних банків. Співробітництво на регіональному і субрегіональному рівні.
- 12.4. Характер інфляційних процесів та антиінфляційна політика.

Рекомендовані джерела інформації [1; 7; 11; 12, 19, 20]

6.1 Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1

Змістовний модуль I. Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем в зарубіжних країнах

Тема 1. Суть і основні етапи еволюції грошових і кредитних систем країн з розвинутою ринковою економікою.

1. Предмет, метод і завдання курсу.
2. Основні етапи розвитку грошово-кредитних систем систем.
3. Грошова система та її функції.
4. Кредитна система, її структура та функції.
5. Моделі банківських систем у зарубіжних країнах .
6. Фінансові ринки: структура, функції та роль у розвитку сучасної грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн.
7. Грошово-кредитна політика держави: цілі та інструменти.
8. Грошово-кредитні реформи та їх вплив на розвиток грошово-кредитних систем.

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 9; 11; 14; 17; 18; 21; 23]

Тема 2. Еволюція валютних систем.

1. Поняття та елементи валютної системи.
2. Валюта та режим обмінного курсу.
3. Регулювання валютних відносин.
4. Основні етапи розвитку валютних систем.
5. Сучасний стан національних та міжнародних валютних систем.

Рекомендовані джерела інформації [5; 7; 9; 11; 14; 17; 18; 21; 23]

Змістовний модуль II. Особливості функціонування фінансових та грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн

Тема 3. Грошово-кредитна система США

1. Основні етапи еволюції грошово-кредитної системи США.
2. Структура грошово-кредитної системи США.
3. Федеральна Резервна Система США, її склад та принципи функціонування.
Федеральні резервні банки.
4. Грошово-кредитна політика США.

5. Комерційні банки США: особливості їх розвитку та функціонування.
6. Спеціальні кредитно-фінансові інститути у США.

Рекомендовані джерела інформації [2; 8; 9; 11; 12; 15; 23]

Тема 4. Грошово-кредитна система Канади

1. Еволюція грошового-кредитної системи Канади.
2. Сучасний стан економіки Канади та її грошово-кредитної системи.
3. Банк Канади, його становлення та розвиток.
4. Особливості формування грошово-кредитної політики Банку Канади.
5. Банківська система Канади та стан функціонування спеціальних фінансово-кредитних установ.

Рекомендовані джерела інформації [2; 8; 9; 11; 12; 15; 23]

Тема 5. Грошово-кредитна система Японії

1. Еволюція грошової системи Японії.
2. Валютна система Японії.
3. Становлення і розвиток кредитної системи Японії.
4. Банк Японії, його управління, функції та операції.
5. Комерційні банки та процеси концентрації їх капіталу в Японії.
6. Сучасні проблеми розвитку грошово-кредитної системи Японії, банківські кризи та реформи.

Рекомендовані джерела інформації [2; 3; 6; 7; 10-13; 18; 23]

Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини

1. Еволюція грошово-кредитної системи.
2. Німецький федеральний банк, завдання та функції. Грошово-кредитна політика.
3. Універсальні банки Німеччини та процеси концентрації банківського капіталу. Комерційні банки: гроссбанки, регіональні та інші, особливості їх організації та операцій.
4. Спеціалізовані фінансові установи кредитної системи країни.
5. Роль німецької грошово-кредитної системи в процесах переходу до євро.

Рекомендовані джерела інформації [2; 5-7; 10-13; 18; 23]

Тема 7. Грошово-кредитна система Великої Британії

1. Грошова система Великої Британії: особливості функціонування та перспективи розвитку.
2. Роль британського фунту стерлінгів у розвитку світової валютної системи
3. Кредитна система Великої Британії.

4. Грошово-кредитна політика Банку Англії

Рекомендовані джерела інформації [2; 5-7; 10-13; 17; 23]

Тема 8. Грошово-кредитна система Франції

1. Еволюція грошової системи Франції.
2. Формування кредитної системи. Хвилі націоналізації у банківській сфері Франції.
3. Банк Франції, особливості його функцій. Механізм грошово-кредитної політики Франції.
4. Характерні особливості французьких комерційних банків.
5. Мережа спільного та кооперативного кредитування, депозитно-консигнаційні каси та інші кредитні установ Франції.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Тема 9. Грошово-кредитна система Італії

1. Еволюція грошово-кредитної системи Італії.
2. Банк Італії, особливості його функцій та кредитно-грошового регулювання.
3. Комерційні банки в Італії: банки національних інтересів, рухомого майна, інвестиційні, регіональні банки.
4. Спеціальні кредитно-фінансові установи.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Тема 10. Грошово-кредитна система Європейського Союзу

1. Еволюція грошових систем європейських країн: принципи функціонування та перспективи розвитку.
2. Еволюція інтеграційних процесів на ринку капіталів в Європі.
3. Створення Європейського центрального банку та формування європейської системи центральних банків.

Рекомендовані джерела інформації [2; 7; 11-13; 18; 23]

Тема 11. Грошово-кредитна система Росії

1. Еволюція грошової системи Росії.
2. Розвиток кредитної системи в Росії.
3. Реорганізація грошово-кредитної системи РФ в умовах перехідної економіки.
4. Центральний банк Росії та його функції.
5. Банківська система та спеціальні кредитно-фінансові установи в РФ.

Рекомендовані джерела інформації [11; 12; 19; 22]

Тема 12. Закономірності становлення й розвитку грошових і кредитних систем країн, що розвиваються

1. Проблеми становлення національних грошових систем в країнах, що розвиваються.
2. Інфляція та антиінфляційні програми в перехідних економіках

3. Формування дволанкової структури кредитних систем в країнах, що розвиваються.
4. Роль центрального банку в процесах розвитку кредитної системи.
5. Формування національної валютної системи в країнах, що розвиваються.
6. Розвиток грошово-кредитного співробітництва у країнах, що розвиваються.
7. Проблеми формування та розвитку фінансових ринків в країнах, що розвиваються.

Рекомендовані джерела інформації [1; 7; 11; 12, 19, 20]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Теми рефератів

1. Особливості здійснення грошових реформ в розвинутих країнах Західної Європи.
2. Проблеми становлення спільної грошової системи у ЄС.
3. Побудова та функції Європейського Центрального Банку.
4. Розвиток системи кооперативних банків в країнах Західної Європи.
5. Механізми іпотечного кредитування та їх роль у розвитку ринків капіталу розвинутих країн.
6. Розвиток ощадної справи в країнах Західної Європи.
7. Тенденції розвитку споживчого кредитування у сучасних банківських системах розвинутих країн.
8. Тенденції універсалізації в банківських системах розвинутих країн.
9. Глобалізація банківської діяльності: форми та перспективи.
10. Проблема незалежності центрального банку та види центральних банківських установ.
11. Проблеми забезпечення конвертованості національної валюти в країнах з перехідною економікою.
12. Проблеми стабілізації національних грошових систем в країнах з перехідною економікою
13. Розвиток фінансових ринків у Центрально- та Східноєвропейських країнах.
14. Комерційні банки в країнах Східної Європи: роль у процесах формування ринкової економіки.
15. Роль держави у трансформаційних процесах країн Східної Європи.
16. Японія в інтеграційних процесах в Азіатсько-тихоокеанському регіоні.
17. Інфляційні процеси в нових індустріальних країнах Латинської Америки.
18. Фінансові ресурси нових індустріальних країн Південно-східної Азії: джерела накопичення та використання для забезпечення економічного розвитку.
19. Державне регулювання фінансових ринків у Південній Кореї та у Тайвані
20. Фінансові ринки розвинутих країн та їх глобалізація.
21. Фінансові ринки Японії 80-90-х рр. XX ст.: піднесення та спад.
22. Фінансові кризи 90-х 20-го століття та 2007-2009рр., їх наслідки.

6.4. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

Індивідуально-консультативна робота здійснюється в формі індивідуальних консультацій зі студентами по питанням тематичного навчального плану, завданням для самостійного для самостійної роботи студентів та виконанню контрольних (реферативних) робіт. Час проведення встановлюється згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри.

УІІ. Форми поточного та підсумкового контролю

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

Приблизне рекомендоване співвідношення між балами за роботу протягом семестру та безпосередньо за екзаменаційну роботу складає 65:35.

Поточний контроль знань, який здійснюється протягом семестру, базується на таких видах навчальних робіт:

а) робота на семінарах над теоретичними питаннями курсу: ґрунтовні відповіді, фіксовані виступи, доповнення;

б) розв'язок задач та виконання тестів;

в) написання контрольних робіт: міні контрольних (за поточною темою) та модульних контрольних робіт (підсумкових за рядом тем).

Рекомендована шкала балів за видами навчальних робіт в таблиці 4.

Таблиця 4

Шкала балів за видами навчальних робіт

№ ч/т	Види навчальних робіт	Максимальна оцінка у балах за виконання	Примітка
1.	Відповіді на семінарах	0-5	За семінар, незалежно від кількості відповідей
2.	Доповнення	2,5	За семінар
3.	Розв'язок задач: - індивідуальний; - участь у колективному розв'язку	0-5 2,5	За практичне заняття незалежно від кількості задач; За заняття
4.	Тестування	0-5	За одне правильно виконане завдання
5.	Фіксований виступ (аналіз проблеми)	0-5	За один виступ
6.	Міні-контрольні (за поточною темою)	0-5	Загалом за контрольну
7.	Модульні контрольні роботи	0- 10	За одну роботу

Тестування та міні контрольні можуть здійснюватися за матеріалами, наведеними у розділі VI «Завдання для самостійної роботи студентів». Теми фіксованих виступів пропонуються до кожного заняття курсу у розділі V «Плани семінарських занять».

Модульні контрольні роботи проводяться у формі тестів і задач, оскільки такий варіант контролю знань оптимальний як з точки зору зручності перевірки робіт, так і з точки зору можливості використання комп'ютерних технологій проведення цих робіт. У разі потреби контрольні роботи можуть здійснюватися і у традиційній формі письмової відповіді на поставлені запитання. У такому випадку завданнями контрольних робіт можуть виступати питання підсумкового контролю, кількість яких буде обмежена тематичним спрямуванням відповідного модулю.

Протягом викладання дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів за наступною схемою:

№	Тема	Форма контролю
Модуль 1: Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем в зарубіжних країнах		
Тема 1.	Суть і основні етапи еволюції грошових і кредитних систем країн з розвинутою ринковою економікою.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття.
Тема 2.	Еволюція валютних систем.	Проведення колоквиуму за результатами вивчення двох тем 1 модуля. Вибіркова перевірка знань студентів по питанням теми 2, передбачених до самостійного вивчення.
Модуль 2: Особливості функціонування фінансових та грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн		
Тема 3.	Грошова і кредитна системи США.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
Тема 4.	Грошова і кредитна системи Канади.	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
Тема 5.	Грошова і кредитна системи Японії.	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
Тема 6.	Грошова і кредитна системи Німеччини.	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
Тема 7.	Грошова і кредитна системи Великобританії.	Усний контроль знань студентів протягом практичного заняття.
Тема 8.	Грошова і кредитна системи Франції.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття.
Тема 9.	Грошова і кредитна системи Італії.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття
Тема 10.	Грошова і кредитна системи Європейського Союзу.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття. Міні-контрольна
Тема 11.	Грошова і кредитна системи СРД та РФ.	Усний контроль знань студентів протягом семінарського заняття
Тема 12.	Закономірності формування грошово-кредитних систем країн з різним ступенем розвитку економіки	Проведення колоквиуму за результатами вивчення двох тем 2 модуля.
Кінцевий контроль		Підготовка студентами письмової контрольної роботи відповідно до порядку написання таких робіт та їх тематики, викладених у навчальній програмі дисципліни Залік

Перелік питань до семестрового контролю

1. Предмет, метод та завдання курсу «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн».
2. Функції грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн.
3. Поняття моделі кредитно-грошової системи та її структурні елементи.
4. Історичні, географічні, соціально-культурні, економічні фактори, їх вплив на формування моделей грошово-кредитних систем.
5. Фінансові ринки : їх структура, функції та роль у розвитку сучасної грошово-кредитної системи в економіці зарубіжних країн.

6. Види фінансових посередників та їх функції.
7. Грошово-кредитна політика держави: цілі та інструменти.
8. Грошово-кредитні реформи та їх вплив на розвиток грошово-кредитних систем.
9. Грошова система: поняття, основні елементи та функції .
10. Національна валютна система: поняття та елементи.
11. Інфляційні процеси в економіці зарубіжних країн та грошово-кредитна політика.
12. Ринки грошей, типи та механізми функціонування.
13. Загальні закономірності формування грошових і кредитних систем у період становлення капіталізму.
14. Золотий стандарт і сталість грошово-кредитних систем.
15. Перехід від металевих до паперових грошових систем під час першої світової війни.
16. Світова економічна криза 1923-1933 рр., її особливості й наслідки для кредитних систем.
17. Закономірності розвитку грошових і кредитних систем у післявоєнні роки.
18. Грошові та кредитні системи на сучасному етапі розвитку.
19. Інтегрування національних грошових систем.
20. Західноєвропейська інтеграція та перехід до євро: цілі та основні етапи.
21. Поняття та структура кредитної системи, види кредитних установ.
22. Концентрація й централізація банківського капіталу.
23. Конкуренція в банківській сфері.
24. Універсалізація та інтернаціоналізація банківської діяльності.
25. Банківська криза: поняття, причини, форми й наслідки.
26. Контроль за діяльністю комерційних банків.
27. Основні риси моделей банківських систем у країнах з розвинутою ринковою економікою: англійська, американська, німецька й японська моделі.
28. Взаємозв'язок банків із промисловістю та особливості структури фінансового ринку.
29. Інтеграційні процеси та розвиток банківських систем.
30. ФРС та грошовий обіг в США.
31. Національні банки та банки штатів.
32. Комерційні банки США: особливості їх розвитку та функціонування.
33. Закон Гласса-Стигола 1933 р. та його роль у формуванні специфіки американської моделі банківської системи.
34. Позичко-ощадні банки в США та їх діяльність на фінансових ринках.
35. Договірні фінансові установи США та зростання їх ролі.
36. Інвестиційні банки США та їх функції на ринку капіталу США.
37. Моноцентрична модель фондового ринку США.
38. Позабіржовий ринок США.
39. Грошовий обіг у Великій Британії та його регулювання.
40. Стерлінгова зона.
41. Комерційні банки Великої Британії: клірингові банки , облікові банки (вексельні контори) .
42. Британські вексельні контори та їх роль на грошовому ринку.
43. Британські торгові дома.
44. Грошова система Німеччини та функції Бундесбанку.
45. Універсальні банки Німеччини та процеси концентрації банківського капіталу.
46. Місце універсальних банків в банківській системі Німеччини .
47. Мережа народних банків та банків Райффайзена
48. Система ощадкас в Німеччині.
49. Фондовий ринок Німеччини та перспективи його розвитку .
50. Особливості кредитно-грошового регулювання у Франції та функції Банку Франції.
51. Зона франка.
52. Характерні особливості французьких комерційних банків.
53. Провідні французькі комерційні банки
54. Особливості процесів концентрації банківського капіталу у Франції.
55. Хвилі націоналізації у Франції: чинники та наслідки.
56. Французькі ділові банки та специфіка їх діяльності.

- 57.Мережа спільного та кооперативного кредитування Франції.
- 58.Депозитно-консигнаційні каси Франції та їх роль у довгостроковому фінансуванні економіки.
- 59.Особливості розвитку грошово-кредитної системи Італії.
- 60.Сучасний стан банківського сектору Італії.
- 61.Шляхи розвитку кредитної системи Італії.
- 62.Основні етапи формування єдиної грошової системи Європи.
- 63.Роль Великобританії у формуванні єдиної економічної системи Європи.
- 64.Розвиток інтеграційних процесів в Європі в 60-90рр. двадцятого століття
- 65.Європейський центральний банк і його функції.
- 66.Японські комерційні банки.
- 67.Процеси концентрації банківського капіталу в Японії.
- 68.Роль японських банків у створенні дзайбацу.
- 69.Головні японські банки їх роль у фінансуванні економіки.
- 70.Дома цінних паперів у Японії
- 71.Фінансовий ринок Японії
- 72.Інфляційні процеси в перехідних економіках: чинники та механізми подолання.
- 73.Формування дволанкової структури кредитних систем в країнах з перехідною економікою
- 74.Роль та функції центральних банків у країнах з перехідною економікою.
75. Система комерційних банків в країнах з перехідною економікою.
- 76.Проблеми формування та розвитку фінансових ринків в країнах з перехідною економікою. Зміст основних етапів еволюції грошової системи Росії.
- 77.Розвиток кредитної системи Росії та її трансформація в умовах переходу до ринку.
- 78.Розвиток фінансового ринку в Росії в сучасних умовах.
- 79.Проблеми становлення національних грошових систем в країнах з перехідною економікою .
- 80.Інфляція та антиінфляційні програми в перехідних економіках
- 81.Формування дволанкової структури кредитних систем в країнах з перехідною економікою
- 82.Роль центрального банку в країнах з перехідною економікою в процесах розвитку кредитної системи.
- 83.Проблеми формування та розвитку фінансових ринків в країнах з перехідною економікою.
- 84.Становлення національної грошової системи та проблеми її стабілізації в нових індустріальних країнах.
- 85.Центральний банк та особливості регулювання грошово-кредитної системи в НІК різних регіонів світу.
- 86.Роль комерційних банків НІК в забезпеченні економічного зростання
- 87.Фінансові кризи і реформування фінансових ринків в НІК.
- 88.Загальні особливості фінансових систем країн, що розвиваються.
- 89.Система банків в країнах, що розвиваються.
- 90.Розвиток ринків капіталу в країнах Третього світу.

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-

дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. Рекомендовані методи активації наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6

Складові методів активації процесу навчання

Тема		Методи активації процесу навчання		
		Лекції	Семінари	Інше
Змістовий модуль 1. Основні принципи функціонування грошово-кредитних систем у зарубіжних країнах				
1	Тема 1. Суть і основні етапи еволюції грошових і кредитних систем країн з розвинутою ринковою економікою.		Семінар – дискусія	
2	Тема 2. Еволюція валютних систем.		Кейс	
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування грошово-кредитних систем окремих зарубіжних країн				
3	Тема 3. Грошова і кредитна системи США.	Презентація		
4	Тема 4. Грошова і кредитна системи Канади		Кейс	
5	Тема 5. Грошова і кредитна системи Японії.		Семінар – дискусія	
6	Тема 6. Грошова і кредитна системи Німеччини.			Інтернет-звіти студентів по статистичній базі
7	Тема 7. Грошова і кредитна системи Великобританії			
8	Тема 8. Грошова і кредитна системи Франції.		Семінар – дискусія	
9	Тема 9. Грошова і кредитна системи Італії.		Семінар – дискусія	
10	Тема 10. Грошова і кредитна системи Європейського Союзу.	Презентація		Інтернет-звіти студентів по статистичній базі
11	Тема 11. Грошова і кредитна системи країн СНД та РФ.	Участь студентів в проведенні лекції	Обговорення питань семінару в робочих групах	
12	Тема 12. Закономірності формування грошово-кредитних систем країн з різним ступенем розвитку економіки			Інтернет-звіти студентів по нормативній базі

ІХ. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.2001 р. № 2664-III.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 2-ге вид., перероб. і доп.– К.: Знання, 2002.– 203 с.
3. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч.посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448с.
4. Грошово-кредитна політика в Україні/ Стельмах В.С.,Спіфанов А.О., Гребеник Н.І., Міщенко В.І.; За ред. В.І. Міщенка. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2003. - 421 с.
5. Іванов В.М.,Софіщенко І.Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Курс лекцій. - К.: МАУП, 2001. - 232 с.
6. Макогон Ю.В., Булатова Е.В. Международный банковский бизнес. – К.: Атика, 2003. – 208 с.
7. Мельник П.В., Тарангул Л.Л., Гордей О.Д. Банківські системи зарубіжних країн: Підруч. – К.: ЦУЛ, Алерта, 2010. – 574 с.
8. Рудый К. Финансово-кредитные системы зарубежных стран. – М.: Новое знание, 2003. – 302 с.
9. Патика Н.І. Міжнародні валютно-кредитні операції: навч. посіб./ [Патика Н. І.]. - К.: Знання, 2012. - 566 с.
10. Сороківська З. К., Балянт Г. Р. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посіб. - Тернопіль: ТНЕУ, 2010. - 240 с.
11. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисц./ Шамова І. В. - К.: КНЕУ, 2007. - 160 с.
12. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини. – Чернівці: Рута, 2006. – 204 с.

Додаткові

13. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підруч. – К.: Знання, 2008. – 582 с.
14. Вешкин Ю.Г. Банковские системы зарубежных стран. – М.: Экономист, 2004. – 400 с.
15. Габбард Р. Глен. Гроші, фінансова система та економіка: Підруч. / Пер. з англ. М. Савлука, Д. Олесневич. – К.: КНЕУ, 2004. – 889 с.
16. Головнин М. Банковские системы в переходных экономиках // Мировая экономика и международные отношения. – 2003. – № 2. – С. 15-26.
17. Гроші та кредит: Підруч. / М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.

18. Денисенко М.П. Гроші та кредит у банківській справі: Навч. посіб. – К.: Алерта, 2004. – 478 с.
19. Єрофєєва Т.А., Пухтаєвич Г.О. Основні проблеми становлення системи комерційних банків у країнах Східної Європи // Вісник НБУ. – 1998. – № 11. – С. 45-46.
20. Кравець В.М., Кравець М.В. Західноєвропейський банківський бізнес. – К., 2003.
21. Козак Ю.Г. Економіка зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 544 с.
22. Лисенков Ю., Коротка Т. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 118 с.
23. Масленников В.В. Зарубежные банковские системы. – М.: ЭЛИТ-2000, 2001. – 392 с.
24. Міжнародні валютно-кредитні відносини / А. Філіпенко, В. Мазуренко, В. Сікора та ін.; за ред. А. Філіпенка. – К.: Либідь, 2007. – 208 с.